

Foto: Anders Buurø

Steinkjer kommune Årsberetning 2021

Steinkjer kommune

Innledning

Regnskap 2021 er andre året i ny kommune, og også andre året med konsolidert regnskap etter ny kommunelov med forskrifter.

Årsberetningen for 2021 er utarbeidet etter samme mal som i 2020. Tallene for 2021 er på flere steder sammenlignet med året før, noe vi ikke hadde mulighet til i 2020.

Ny kommunelov fra 2020 medførte følgende endringer innenfor det økonomiske området:

- Kommunene be pålagt å utarbeide egne finansielle måltall. Dette ble vedtatt før jul 2019 for Steinkjer kommune, og i denne årsberetningen er status i forhold til de finansielle måltallene beskrevet.
- Konsolidert regnskap for kommuner ble innført fra og med regnskapsåret 2020. For Steinkjer kommune innebærer dette at det fra 2020 også er levert et konsolidert regnskap hvor kommunekassen, Steinkjerbygg KF og Steinkjer kommuneskoger KF er satt sammen i et regnskap hvor det meste av transaksjoner mellom selskapene er eliminert jfr. forskrift. Denne årsberetningen omfatter i hovedsak kommunekassen, men det er innarbeidet et kapittel hvor enkelte tallstørrelser for konsolidert regnskap er omtalt.
- Gjennom forskriftene til ny kommunelov ble det også innført nye hovedoversikter. I årsberetningen er disse lagt til grunn under økonomiske analyser av regnskap 2021.

Året 2021 på lik linje som 2020 ble veldig spesielt for alle som følge av koronapandemien. Dette har selvsagt også påvirket regnskap for kommunene betydelig i 2021, og det er innarbeidet et eget kapittel i årsberetningen som omtaler kommunens merutgifter, mindreinntekter og ulike kompensasjoner.

Økonomiske analyser

Bevilgningsoversikt drift § 5-4

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2021	Reguleringer	Regulert budsjett 2021	Opprinnelig budsjett 2021	Regnskap 2020
Generelle driftsinntekter					
Rammetilskudd	-905 984	280	-864 379	-864 659	-881 805
Inntekts- og formuesskatt	-656 549	0	-596 805	-596 805	-573 976
Eiendomsskatt	-86 571	6 000	-65 780	-71 780	-71 792
Andre generelle driftsinntekter	-5 134	0	0	0	-1 362
Sum generelle driftsinntekter	-1 634 237	6 280	-1 528 964	-1 533 244	-1 528 935
Netto driftsutgifter					
Sum bevilgninger drift, netto	1 487 404	5 790	1 469 764	1 463 974	1 421 684
Avskrivninger	58 970	0	38 044	38 044	59 349
Sum netto driftsutgifter	1 546 373	5 790	1 507 808	1 502 018	1 481 033
Brutto driftsresultat	-87 864	12 070	-19 166	-31 226	-47 902
Finansinntekter/Finansutgifter					
Renteinntekter	-10 525	0	-10 465	-10 465	-10 956
Utbytter	-9 929	-9 282	-21 527	-12 245	-11 009
Gvinster og tap på finansielle omslagsmidler	0	0	0	0	0
Renteutgifter	19 510	-500	30 267	30 767	32 755
Avdrag på lån	60 971	0	61 000	61 000	59 961
Netto finansutgifter	60 026	-9 782	59 275	69 067	70 761
Motpost avskrivninger	-58 970	0	-38 044	-38 044	-59 349
Netto driftsresultat	-86 808	2 288	2 075	-213	-36 500
Disponering eller dekning av netto driftsresultat					
Overføring til investering	6 615	5 915	6 615	700	10 200
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	7 710	-8 207	-5 744	2 463	40 228
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	72 482	4	-2 946	-2 950	18 442
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0	0	-32 370
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	86 808	-2 288	-2 075	213	36 500
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0
Kontrollsum art 980 Regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	0	0

Kommunens regnskap for 2021 er gjort opp med et regnskapsmessig mindreforbruk lik 75,4 mill kroner. Endringer i forskriftene gjør at mindreforbruk og merforbruk behandles annerledes fra regnskap 2021. Dette er omtalt nærmere under oversikten budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner senere i dokumentet.

Generelle driftsinntekter inneholder i hovedsak det som tidligere ble omtalt som frie disponible inntekter, og omfatter bl.a. rammetilskudd, skatteinntekter og eiendomsskatt. Samlet sett viser disse postene en merinntekt lik 107,3 mill kroner sammenlignet med revidert budsjett 2021. Dette kan i hovedsak splittes opp i følgende delbeløp:

- Rammetilskudd Covid-19/vaksinering 41,1 mill kroner
- Ordinært rammetilskudd 0,3 mill kroner
- Skatteinntekter 63,5 mill kroner
- Eiendomsskatt 0,8 mill kroner

Dette er en merinntekt knyttet til *rammetilskuddet*, og er tilnærmet i sin helhet relatert til ulike kompensasjoner for merutgifter/tapte inntekter som følge av Covid-19. Dette må imidlertid sees opp mot merutgifter Covid-19 som er omtalt i eget kapittel i årsberetningen. *Skatteinntektene* viser en merinntekt lik 63,5 mill kroner sammenlignet med revidert budsjett. Dette er merinntekter som har kommet løpende gjennom året. Dette er rapportert løpende gjennom året uten at det er foretatt budsjettjusteringer. Det er imidlertid en betydelig merinntekt innenfor skatteinntektene mot slutten av året, noe som i stor grad har bidratt til kommunens gode netto driftsresultat i 2021.

Eiendomsskatten viser en merinntekt sammenlignet med revidert budsjett lik 0,8 mill kroner. Dette relaterer seg til en økning i eiendomsskatteobjekter. Sammenlignet med opprinnelig budsjett er det en mindreinntekt i størrelsesorden 7 mill kroner, noe som er budsjettjustert gjennom bruk av disposisjonsfond. Dette er en planlagt budsjettjustering ut fra avsatte midler innenfor dette formålet i 2022. Dette for å kunne redusere eiendomsskattesatsen til boliger og fritidseiendommer i 2021 sammenlignet med 2020.

Finansinntekter/-utgifter viser en samlet merutgift lik 0,75 mill kroner sammenlignet med revidert budsjett, og en mindreutgift lik 10,7 mill kroner sammenlignet med opprinnelig budsjett. Den store differansen mellom revidert budsjett og opprinnelig budsjett er knyttet til budsjettjusteringer som følge av utbytte NTE. Når det gjelder dette område så ligger den noen endringer på enkeltområder som må kommenteres nærmere. Det er en betydelig reduksjon i *renteutgiftene* i 2021 sammenlignet med både opprinnelig budsjett og revidert budsjett, noe som i sin helhet skyldes det lave rentenivået i 2021. Dette er en kombinasjon av reel rentenedgang og en økt overføring fra VAR-området som følge av høyere investeringsnivå. Utbetalingen av renter er enda lavere, men selve utgiftene reduseres som følge av at overføring av renteutgifter fra selvkostområdene også reduseres. Det er grunn til å tro at det lave rentenivået i stor grad er knyttet til situasjonen i verden når det gjelder Covid-19. Isolert sett skulle det totale finansområde vise lavere utgifter enn budsjettert som følge av renteutgiftene. *Utbytteinntektene* er imidlertid betydelig lavere enn budsjettert. Hovedårsaken til dette er at det i budsjett 2021 ble budsjettert en inntekt fra Steinkjerbygg KF på denne posten. Dette er imidlertid en inntekt som regnskapsmessig er vurdert som en refusjon fra foretak, og dermed regnskapsført under refusjon fra foretak som kommer frem som inntekt under bevilgningsoversikten fordelt på etat. Korrigerer en for dette så viser finansinntekter-/utgifter et mindreforbruk lik om lag 12 mill kroner sammenlignet med revidert budsjett.

I tillegg til de reelle finansutgiftene knyttet til kommunens låneportefølje, så har også kommunen en betydelig rente og avdragsutgift som betjenes gjennom husleie til Steinkjerbygg KF. Disse utgiftene ligger i bevilgninger i drift etatene hvor de også er budsjettert, og beløpet utgjorde i 2021 i størrelsesorden 45 mill kroner. Rentebelastningen varierer med endringene i pengemarkedsrenten.

Netto driftsutgifter viser et merforbruk på netto bevilgning drift i etatene i størrelsesorden 18 mill kroner. Dette er omtalt nærmere i kommentarene til tabellen regnskap til fordeling pr etat.

I motsetning til tidligere hovedoversikt 1A fremkommer også netto driftsresultat i den nye bevilgningsoversikt drift. Netto driftsresultat for kommunekassen i 2021 viser et positivt resultat lik 86,8 mill kroner. Dette kommer frem som en sum av forholdene som er beskrevet ovenfor. Netto driftsresultat er ca 88 mill bedre enn revidert budsjettert. Hovedårsaken til det gode netto driftsresultatet kan oppsummeres i tre hovedområder:

- Økte skatteinntekter
- Premieavvik pensjon
- Mindreforbruk Covid-19 sammenlignet med økte overføringer

Summen av disse merinntektene er høyere enn netto driftsresultat, men reduseres noe som følge av bl.a. merutgifter knyttet til drift i etatene.

I tillegg påvirkes netto driftsresultat av bundne fond, men ikke på samme måte som i 2020. Kommunen mottar ulike tilskudd til prosjekter etc hvor både utgifter og inntekter føres i ordinær drift ved etatene. I den grad at midlene ikke brukes i sin helhet i driftsåret blir midlene avsatt til bundne fond. Dette gjøres som en del av disponering/bruk av netto driftsresultat. I budsjett 2021 var det forutsett netto bruk av bundet fond lik 5,7 mill kroner, mens regnskapet endte med avsetning av 7,7 mill kroner, dvs en differanse lik 13,4 mill kroner. Dette er i 2021 hovedforklaringen av differansen mellom netto driftsresultat lik 86,8 mill kroner og mindreforbruk 2021 lik 75,4 mill kroner.

Bevilgningsoversikt drift § 5-4 – regnskap til fordeling pr etat

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2021	Regulert budsjett 2021	Opprinnelig budsjett 2021	Regnskap 2020
Fra bevilgningsoversikt:				
Til fordeling drift	1 487 404	1 469 764	1 463 974	1 421 684
Netto driftsutgifter pr. etat				
Kommunedirektør, fellesutgifter og fag	177 082	174 885	184 530	138 173
Oppvekstetaten	630 807	624 580	621 958	613 054
Helseetaten	613 581	587 694	574 803	596 188
Teknisk etat	65 267	75 239	75 465	96 472
Kulturetaten	42 532	44 468	44 320	38 095
Økonomi og finans	-41 866	-37 101	-37 101	-60 298
Netto for alle etater	1 487 404	1 469 764	1 463 974	1 421 684

Driftsregnskapet pr etat viser et mindreforbruk sammenlignet med revidert budsjett lik 18 mill kroner. Korrigerer en for avsetningen til bundet fond ut over budsjett, jfr. kommentarene på foregående side, vil område vise en merutgift lik 30 mill kroner. De regnskapsførte merutgiftene knyttet til Covid-19 er i 2021 i underkant av 30 mill kroner. I tillegg kommer tapte inntekter. Forholdene rundt Covid-19 er omtalt under et eget kapittel i årsberetningen. I tillegg utgjør ulike forhold innenfor pensjon, bl.a. høyere premieavvik, en mindreutgift lik 19 mill kroner. Korrigerer en for disse tre forholdene vil «ordinær drift» i etatene samlet ha et merforbruk i forhold til revidert budsjett i størrelsesorden 18 mill kroner.

Nedenfor følger en kortfattet analyse av tallene innenfor de enkelte etater. Når det gjelder etatene så omtales avvikene som korrigerende avvik, dvs at avvikene er korrigert for bundne fond og netto utgifter Covid-19.

Kommunedirektør, fellesutgifter og fagstaber har et merforbruk lik kr 2,2 mill kroner sammenlignet med revidert budsjett. Korrigert for netto bundne fond viser området et mindreforbruk lik 1,9 mill kroner. De største avvikene innenfor området kan oppsummeres slik:

- Avsetning av budsjettert konsesjonsavgift til bundet fond (ikke budsjett) 1,4 mill kroner
- Lavere kompensasjonstilskudd fra staten enn budsjettert 1,3 mill kroner
- Lavere utgifter Inn-Trøndelag IKT - 2,0 mill kroner
- Høyere overføring av finansutgifter til Steinkjerbygg enn **revidert** budsjett 5,0 mill kroner
- Økt husleie Steinkjerbygg KF ut over budsjett 1,0 mill kroner
- Lavere netto utgifter lærlingeordningen enn budsjettert - 1,5 mill kroner
- Høyere netto utgifter valg enn budsjettert 0,6 mill kroner
- Økte drifts- og lisensutgifter 3,0 mill kroner
- Diverse prosjekter finansiert av disposisjonsfond 2,0 mill kroner
- Reduserte utgifter pensjon - 18,1 mill kroner
- Netto utgifter Covid-19 1,2 mill kroner

Oppvekstetaten har et mindreforbruk lik 6,2 mill kroner. Korrigert for bundne fond er avviket 10 mill kroner. Etaten har en netto merutgift knyttet til Covid-19 lik 9,1 mill kroner. Korrigert for forholdene ovenfor gir dette et korrigert avvik innenfor oppvekstetaten lik 0,9 mill kroner knyttet til ordinær drift i 2021.

Sektor barnehage har et korrigert mindreforbruk i størrelsesorden 5,5 mill kroner. Dette er i stor grad knyttet til drift i de kommunale barnehagene gjennom lavere netto lønnsutgifter som følge av lavere utgifter til langtidsvikarer sammenlignet med refusjon sykepenger og svangerskapsenger fra NAV, høyere inntekter som følge av økt antall barn sammenlignet med budsjett 2021, og ikke minst effekter av de pålagte innsparingskravene gitt i driftsåret 2021.

Sektor skole har et korrigert merforbruk i overkant av 5,5 mill kroner. Sektoren felles har et avvik i størrelsesorden 5 mill kroner. Dette skyldes i hovedsak mindre inntekter og økte utgifter fra andre kommuner knyttet til undervisning av fosterhjemsplasserte elever enn budsjettet og høyere utgifter til lisenser. Selv om det er ulike resultater ved de enkelte skolene betyr dette at skolene samlet sett har et korrigert regnskap i balanse.

Sektor forebygging har et korrigert mindreforbruk lik 1,2 mill kroner. Halvparten av avviket er knyttet til enhet barn og unge, og er relatert til ressurskrevende brukere. Det er også et avvik ved flyktningetjenesten, men dette må sees i sammenheng med et ekstra tilskudd til forlenget introduksjonsløp i forbindelse med covid-19.

Helseetaten sine tall viser et korrigert merforbruk lik 11,7 mill kroner. Hovedårsakene knyttet til denne merutgiften kan oppsummeres slik:

NAV sosiale tjenester har et merforbruk sammenlignet med revidert budsjett lik 3 mill kroner i hovedsak knyttet til økonomisk sosialhjelp.

Helseetaten har hatt store økonomiske utfordringer innenfor flere områder innenfor de tradisjonelle omsorgsområdene, dette uavhengig av Covid-19 situasjonen. Det er et overforbruk i størrelsesorden 4,5 mill kroner knyttet til *overliggere* ved sykehuset og DMS sammenlignet med revidert budsjett. Driften av *DMS Inn-Trøndelag* er lavere enn budsjett i 2021, noe som gir en mindre utgift for Steinkjer kommune i underkant av 1 mill kroner.

Kommunen utfordres løpende i forhold til *ressurskrevende tjenester*. Dette gjelder både antallet brukere og finansiering. Sammenlignet med budsjett er det en mindre inntekt lik 7,9 mill kroner når det gjelder tilskudd, men regnskapsført tilskudd er i tråd med løpende rapportering. Utgiftene til ressurskrevende brukere faller imidlertid ikke like mye, noe som gir økonomiske utfordringer knyttet til denne målgruppen. *De tradisjonelle omsorgstjenestene* har et merforbruk på de variable lønnskostnadene (korttidsfravær) knyttet til høyt sykefravær og ekstra innleie i størrelsesorden 4 mill kroner sammenlignet med revidert budsjett.

Det har i 2021 vært en betydelig prisvekst på *medisinsk forbruksmateriell*, og samlet merforbruk innenfor dette området i etaten er lik 1,6 mill kroner.

Teknisk etat har et regnskapsresultat som viser et korrigert mindreforbruk lik 1,1 mill når en ser bort fra VAR-området. VAR. Etaten har en anslått mindre inntekt i størrelsesorden 1,7 mill kroner innenfor utleie idrettsanlegg, kantine og cateringdrift enhet ernæring og parkeringsinntekter VTP som ikke er hensyntatt i mindreforbruket. Hovedårsaken til mindreforbruket ved teknisk etat i «ordinær drift» er knyttet til tidvise vakanser i flere stillinger innenfor de skattefinansierte tjenestene.

Selvkostområdet (VAR) samlet har i 2021 et mindreforbruk lik 2,5 mill kroner som i hovedsak er knyttet til avløp. Dette mindreforbruket vil innenfor selvkostområdet sees opp mot tidligere års merforbruk.

Kulturetatens regnskap viser et korrigert mindreforbruk lik 1 mill kroner sammenlignet med revidert budsjett. Det er et merforbruk ved kino og kulturhus lik 2 mill kroner som i stor grad er knyttet til mindre inntekter (ikke regnskapsført) på grunn av Covid-19. Mye av dette dekkes inn gjennom lavere husleie enn budsjettet ved innflytting i samfunnshuset, noe som er knyttet til senere innflytting og noe mindre areal enn budsjettet. Det totale mindreforbruket kan i stor grad relateres til øremerket statstilskudd frivillighetssentraler som ikke var budsjettet innenfor etaten ved omleggingen av tilskuddsordningen for frivillighetssentraler. Utgiftene til samme formål er imidlertid budsjettet og utbetalt.

Området *økonomi og finans* omfatter i stor grad inntekter og utgifter som er omtalt under foregående kapittel, bevilgningsoversikt drift. I tillegg er det imidlertid noen andre inntekter og utgifter som skal føres innenfor denne oversikten. Dette gjelder bl.a. integreringstilskudd, noe mellomværende med andre kommuner og Steinkjerbygg KF etc. Området viser en merinntekt lik 4,8 mill kroner. Dette har i hovedsak sammenheng med at «konsernbidrag» fra Steinkjer bygg lik 11 mill kroner er ført innenfor dette området og ikke som utbytte der det var budsjettet. Dette er også kommentert under den tidligere oversikten. Det som reduserer merinntekten med ca 6 mil kroner er mindre integreringstilskudd, samt en mindre overføring fra IKT Inn-Trøndelag når det gjelder bidrag renter og avdrag. Det siste skyldes et lavere investeringsnivå en forutsatt i budsjett.

Bevilgningsoversikt investering § 5-5

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2021	Regulert budsjett 2021	Reguleringer 2021	Opprinnelig Budsjett 2021	Regnskap 2020
Investeringsutgifter					
Investeringer i varige driftsmidler	175 542	263 094	88 344	174 750	168 543
Tilskudd til andres investeringer	4 433	900	0	900	1 485
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	4 303	5 130	0	5 130	37 338
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	19 292	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	203 570	269 124	88 344	180 780	207 366
Investeringsinntekter					
Kompensasjon for merverdiavgift	-14 160	-25 551	-9 761	-15 790	-17 137
Tilskudd fra andre	-10 497	-5 503	-5 503	0	-11 407
Salg av varige driftsmidler	-9 899	-8 905	-8 905	0	-2 860
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0	-2 682
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Bruk av lån	-146 096	-222 525	-27 165	-195 360	-135 820
Sum investeringsinntekter	-180 653	-262 484	-51 334	-211 150	-169 907
Videreutlån					
Videreutlån	63 896	80 000	40 000	40 000	60 871
Bruk av lån til videreutlån	-63 896	-80 000	-80 000	0	-60 871
Avdrag på lån til videreutlån	0	0	0	0	14 706
Mottatte avdrag på videreutlån	-33 020	-4 500	0	-4 500	-27 807
Netto utgifter videreutlån	-33 020	-4 500	-40 000	35 500	-13 101
Overføring fra drift og netto avsetninger					
Overføring fra drift	-8 615	-6 615	-5 915	-700	-10 200
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	12 243	0	0	0	12 974
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	4 475	4 475	8 905	-4 430	-27 133
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	10 103	-2 140	2 990	-5 130	-24 358
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0	0	0
Kontrollsum art 980 Regnskapsmessig merforbruk	0	0	0	0	0
Overføring til fordeling (§5-5, andre ledd)					
Inntekter til fordeling	0	0	0	0	0
Utgifter til fordeling	184 277	269 124	88 344	180 780	207 366
Sum til fordeling (netto)	184 277	269 124	88 344	180 780	207 366

Kommunens investeringer i *varige driftsmidler* i 2021 beløper seg til 175,5 mill kroner. Dette er 87,6 mill kroner lavere enn revidert budsjett og skyldes forsinkelser og utsettelse av enkelte investeringer. Dette er omtalt nærmere under neste kapittel, bevilgningsoversikt investering til fordeling. Den store differansen mellom revidert og opprinnelig budsjett er knyttet til rebudsjettering av pågående investeringstiltak fra 2020. Lavere investeringsnivå vil også påvirke *bruk av lån* i tilsvarende grad. Det er i 2021 en netto investering i *aksjer og andeler i selskaper* i størrelsesorden 4,3 mill kroner. Dette er knyttet til egenkapitaltilskudd i KLP.

Mottatte avdrag på videreutlån er betydelig høyere enn innbetalte avdrag, noe som har sammenheng med innbetaling av ekstraordinære avdrag på utlån. Dette er midler som er avsatt på bundet fond, og forklarer *netto avsetninger til bundne investeringsfond*.

Bevilgningsoversikt investering § 5-5 – til fordeling

Tall i 1000 kroner	Regnskap 2021	Reguleringer 2021	Regulert budsjett 2021	Opprinnelig budsjett 2021	Regnskap 2020
Fra bevilgningsoversikt:					
Netto investeringer til fordeling:	184 277	88 344	269 124	180 780	207 366
Fordeling på etat					
Kommunedirektør, fellesutgift	29 573	16 821	48 551	31 730	43 962
Oppvekstetaten	4 424	6 276	10 676	4 400	2 362
Helseetaten	6 519	2 520	14 420	11 900	12 480
Teknisk etat	138 698	57 732	190 482	132 750	125 082
Kulturetaten	5 063	4 995	4 995	0	0
Økonomi og finans	0	0	0	0	23 500
Sum fordelt	184 277	88 344	269 124	180 780	207 366

Hovedtyngden av investeringer ligger innenfor *teknisk etat* og enhet utbygging. Gjennomføringsgraden i 2021 innenfor teknisk etat er om lag 73 %, noe som er på samme nivå som i 2020.

Utsettelse og forsinkelser innenfor teknisk etat er om lag 50 mill kroner. Mange av disse forsinkelsene er planlagte utsettelser/forskyvninger, og dreier seg i hovedsak om følgende prosjekter:

- Vanntilførsel snøproduksjon skistadion
- Utskifting hjullaster og renovasjonsbil
- Utenomhusareal elvesiden nytt kulturhus
- Utskifting av maskiner sentralkjøkkenet
- Overgang fra leide til eide biler
- Gamle kunstgressbanen
- Ulike prosjekter Tranamarka
- Rådhusparken

I tillegg er det noen forsinkelser innenfor ulike vann og avløpsprosjekter.

Avviket innenfor *oppvekstetaten* er knyttet til planlagte utsettelser innenfor innkjøp av utstyr fagrom i skolene og inventar og utstyr Mære skole, mens avviket innenfor *kulturetaten* i hovedsak er relatert til et overforbruk knyttet til løst inventar og IKT-utstyr i samfunnshuset.

Helseetaten har et mindreforbruk knyttet til utsatt beslutning Helseplattformen og forsinkelser knyttet til utskifting av ulike sykesignalanlegg.

Innenfor *kommunedirektør, fellesutgifter og fagstab* er det også stor grad av gjennomføring av prosjektene i 2021. Avvikene knytter seg i hovedsak til gjenstående midler på DigInn-fondet og avsatte midler til næringsarealer. I tillegg er det en planmessig utsettelse av noen IKT-prosjekter i påvente av beslutningen om en utvidelse av det interkommunale samarbeidet innenfor IKT og digitalisering.

Økonomiske nøkkeltall - kommunekassen

Steinkjer kommune i nåværende form er en ny kommune fra 01.01.20. Dette innebærer at det i svært liten grad finnes tall for kommunen før 2020. Dette gjør at analysen nedenfor i liten grad inneholder sammenligningstall fra tidligere år. I noen av tabellene nedenfor har vi imidlertid valgt å sammenligne 2020 og 2021.

Finansielle måltall

Kommunestyret vedtok under sak 38/19 i møtet 18.12.19 finansielle måltall for den nye kommunen. I tabellen nedenfor er disse måltallene sammenlignet med tilsvarende tall pr utgangen av 2020 og 2021 etterfulgt av kommentarer.

Indikator	Mål	Pr 31.12.20	Pr 31.12.21
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter	min 1,75 %	1,59 %	3,59 %
Disposisjonsfond av brutto driftsutgifter	min 6 %	8,89 %	11,72 %
Gjeld konsolidert regnskap som ikke dekkes av rentekompensasjon, VAR eller husleie i % av driftsinntekter	maks 75 %	90 %	91 %

Netto driftsutgifter i prosent av driftsinntekter

Netto driftsutgifter i prosent av driftsinntekter i 2021 ligger betydelig over både måltallet vedtatt av kommunestyret og tallet for 2020. Det er svært bra i et år hvor utfordringene har vært store på mange vis. Ikke bare knyttet til Covid-19, men også i forhold til ordinær drift og da spesielt innenfor helseetaten. Sammenligner en med budsjett for 2021 så er dette resultatet svært bra, da både ordinært budsjett og revidert budsjett hadde negativt driftsresultat sammenlignet med sum driftsinntekter. Det som er viktig er imidlertid å ha med seg hva årsakene til netto driftsresultat er. I hovedsak er dette knyttet til økte frie inntekter og at kun en del av disse økningene er benyttet i drift. I tillegg påvirker premieavvik pensjon tallet i positiv retning.

I 2020 var netto avsetning til bundet fond høyt, noe som betyr at inntektene knyttet til overføringer fra andre påvirket netto driftsresultat på en slik måte at denne indikatoren var høyere enn det reelt sett var (I realiteten tilnærmet 0). Dette er ikke tilfellet på samme måte i 2021. En korrigering for dette i 2021 vil gi et netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter lik 3,28 %, noe som fortsatt er betydelig over måltallet.

Disposisjonsfond av brutto driftsutgifter

Gamle Steinkjer kommune har over tid hatt mindreforbruk i sine regnskaper, noe som har gitt muligheten til å bygge opp et disposisjonsfond i størrelsesorden 200 mill kroner. Regnskapet de to første årene i ny kommune har gitt mindreforbruk som har gjort det mulig å øke størrelsen på disposisjonsfondet. Dette har ikke kommet gjennom planlagte avsetninger knyttet til budsjett, men gjennom regnskapsmessige mindreforbruk og økte inntekter. Disposisjonsfondet i kommunen utgjør ved avleggelse av regnskap 2021 273 mill kroner, noe som er 11,7 % i forhold til brutto driftsutgifter og vesentlig høyere enn kommunens måltall.

Det som imidlertid er viktig i denne forbindelse er at det tidligere er fattet rammevedtak på bruk av 100 mill kroner av disposisjonsfondet til egenkapital ved byggingen av nytt kulturhus og fotballhall. I tillegg har kommunestyret lagt egen binding på om lag 31 mill kroner av disposisjonsfondet. Dette betyr at det er om lag 140 mill kroner av disposisjonsfondet som er fritt, noe som da utgjør 6 % og er et minimumsbeløp i forhold til måltallet. I budsjett 2022 er det vedtatt bruk av disposisjonsfond som gjør at en kommer under måltallet.

Formålet med disposisjonsfond er å bygge opp kapital som nettopp kan benyttes til for eksempel egenkapital ved investeringer. Det som er viktig er at det da videre bygges opp igjen relativt raskt. For å til enhver tid ligge rundt målsettingen på 6 % bør disposisjonsfondet ligge på minimum 140 mill kroner.

Gjeld konsolidert regnskap i prosent av driftsinntekter.

De samlede gjeldsforpliktelsene i kommunekassen og foretakene utgjør (tall i 1000-kroner):

Steinkjer kommune – kommunekassen	1 646 945
Steinkjerbygg KF	2 943 000
Steinkjer kommuneskoger KF	0
Totalt	<u>4 589 945</u>

Totale gjeldsportefølje er høy, og vil i sin helhet utgjøre 173 % av sum driftsinntekter, dvs langt over målsettingen på 75 %.

Det er imidlertid slik at mye av låneporteføljen har lavere risiko i og med at den finansieres gjennom rentekompensasjon, VAR (selvkost) og langsiktige eksterne leieavtaler. Korrigerer vi gjeldsforpliktelsene i forhold til eksterne leietakere (Steinkjerbygg) med 1 109 mill kroner og selvkostområdet (VAR) med 607 mill kroner, vil korrigert gjeld i konsolidert regnskap utgjøre om lag 108 %. Dette er også høyt sammenlignet med vedtatte måltall.

En videre korrigering ved å trekke ut startlånene, 461 mill kroner, som i sin helhet betjenes av låntakere, så vil *lånegjelden pr utgangen av 2021 ligge på 91 % av sum driftsinntekter. Dette er betydelig over vedtatte måltall på 75 %*. Dette er på samme nivå som i 2020, noe som betyr at veksten i gjeldsgrad har stoppet opp.

Det lave rentenivået de siste årene, og spesielt i 2020 og 2021, har gjort at et slik lånegjeld ikke har medført noen større utfordringer. Nøkkeltallet gir imidlertid et bilde på hvor mye av brutto driftsinntekter som må benyttes til renteutgifter. Kommunen som «konsern» vil ved en ev renteøkning i større grad merke dette i form av økte utgifter med dagens låneportefølje enn om låneporteføljen har vært innenfor måltallet.

Kommunen står fortsatt ovenfor større investeringer som vil utfordre gjeldsgraden fremover. Desto viktigere vil det være å etablere en effektiv drift for å holde de ordinære driftsutgiftene nede. På denne måten er en bedre rustet til å møte en renteoppgang og økte renteutgifter.

De største kildene til midlertidige svingninger på inntekts- og utgiftssiden som kommunene ikke får automatisk kompensasjon for gjennom inntektssystemet er knyttet til:

- Rentekostnader på gjeld
- Skatteinntekter
- Finansinntekter

For å hindre store svingninger i driften på kort tid ved renteoppgang, kan disposisjonsfond være med å dekke inn noe av utgiftsøkningen på kort sikt til det lar seg gjøre å omstille driften. Dette betinger imidlertid at det er tilstrekkelig midler på disposisjonsfond, og forsterker behovet for å øke de fremtidige avsetningene til disposisjonsfond jfr. nøkkeltallet disposisjonsfond av brutto driftsinntekter.

Lånegjeld – kommunekassen

i 1 000 kroner	2021
Lånegjeld pr. 01.01	1 656 956
betalte avdrag i året	-80 263
nye lån	70 252
Lånegjeld pr. 31.12	1 646 945
Utlån	329 679
Ubrukte lånemidler	182 052
Netto lånegjeld *)	1 135 214
Antall innbyggere pr. 31.12	24 004
Brutto gjeld pr. innbygger i kroner	68 600
Brutto gjeld i prosent av driftsinntekter	68
Netto gjeld i prosent av driftsinntekter	47
Netto gjeld pr. innbygger i kroner	47 300

*) Netto lånegjeld er beregnet som lånegjeld minus utlån og ubrukte lånemidler. Det er denne definisjonen som benyttes i KOSTRA-tallene fra SSB.

Oversikten ovenfor gjelder kun kommunekassen. Tidligere har kommunen hatt handlingsregler knyttet til kommunekassens lånegjeld. Etter som kommunen også betjener store deler av foretakenes gjeld gjennom avtaler med foretakene, så er den samlede lånegjelden mere interessant. Denne er omtalt nærmere under kapittel for konsolidert regnskap senere i årsberetningen.

Ser en imidlertid isolert på kommunekassens lånegjeld, så er den tett på de handlingsreglene Steinkjer kommune benyttet før kommunesammenslåingen, noe som også gir et bilde på at kommunens lånegjeld kan betegnes som relativ høy. Dette betyr samtidig at kommunens økonomi er sårbar ved renteoppgangen som er forventet i 2022/2023.

Likviditetsanalyse - kommunekassen

i 1 000 kroner	2021
Omløpsmidler	1 020 621
fratrullet kortsiktig gjeld	-330 852
Arbeidskapital	689 769
	2021
Likviditetsgrad 1	3,1
Likviditetsgrad 2	1,3
Arbeidskapitalen i prosent av driftsinntekter	28,6

Nøkkeltall for likviditet er forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld.

Likviditetsgrad 1 = omløpsmidler/kortsiktig gjeld som bør være større enn 2

Likviditetsgrad 2 = mest likvide omløpsmidler/kortsiktig gjeld som bør være større enn 1

Arbeidskapital defineres som differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld, og er et uttrykk for kommunens likviditet. Med likviditet menes evnen til å betale forpliktelsene etter hvert som de forfaller. Steinkjer kommune har en arbeidskapital på landsgjennomsnittet når det gjelder sammenlignbare kommuner. Kommunens netto driftsresultat påvirker arbeidskapitalen. For å styrke arbeidskapitalen er kommunen avhengig av positivt netto driftsresultat i årene som kommer. En svak arbeidskapital begrenser kommunens handlingsrom og gjør kommunen mer utsatt for negative driftsresultater.

Økonomiske perspektiver

Kommunesektoren utgjør i kraft av sin størrelse og oppgaver en viktig brikke i norsk økonomi. Nær 20 % av alle sysselsatte jobber i kommunesektoren. Og sektoren står for om lag 15 prosent av verdiskapingen i fastlandsøkonomien. I tillegg kjøper kommunesektoren store mengder varer og tjenester fra privat sektor og bidrar gjennom det til mye aktivitet i næringslivet. En faktor som er av stor betydning for kommuneøkonomien er at arbeidsmarkedet er stabilt og arbeidsledigheten lav.

En vesentlig sterkere skatteinngang enn det som har vært lagt til grunn i budsjettene, har gitt kommunesektoren en betydelig realvekst i frie inntekter de siste årene. Samtidig har høye investeringer gitt en sterk gjeldsvekst for sektoren. Årene 2020 og 2021 har vært annerledes på grunn av den pågående pandemien. Kommunene har hatt høyere utgifter og inntektstap det siste året. Likevel ser det ut som sektoren totalt sett har en økonomisk utvikling på samme nivå som de siste årene, noe som må sees i sammenheng med at staten har kompensert for mye av merutgifter for kommunesektoren. Året 2021 har i tillegg gitt gode netto driftsresultater for kommunene, noe som i stor grad skyldes relativt høye skatteinntekter sammenlignet med løpende prognoser, og da spesielt mot slutten av året.

Norsk økonomi er på vei inn i en krevende periode, også uavhengig av pandemien. Strammere offentlige budsjetter vil påvirke det økonomiske handlingsrommet til kommunene. Dersom det kommunale tjenestetilbudet skal kunne styrkes i årene framover i takt med demografiske endringer, må kommunene i større grad enn tidligere effektivisere tjenestene.

De siste par tiårene har befolkningsutviklingen i Norge vært forholdsvis gunstig for offentlige finanser, men utviklingen er i ferd med å snu. Etter å ha falt jevnt siden tidlig på 1990-tallet, begynte antall eldre (67 år og over) å øke, målt som andel av befolkningen i yrkesaktiv alder. Denne utviklingen vil fortsette framover og medføre klart høyere utgifter til helse- og omsorgstjenester. Antall eldre har økt og forventes å tilta kraftig allerede de nærmeste årene. Også antallet barn og unge vil øke, selv om veksten ikke vil være like sterk. Det samlede handlingsrommet i statsbudsjettet i årene framover er usikkert, men det vil være mindre enn i årene vi har bak oss.

I Steinkjer kommune er den demografiske utfordringen større enn landet som helhet. Dette har sammenheng med at kommunen i tillegg til økt antall eldre, har en reduksjon i folketallet totalt og i antallet barn og unge. Elevtallsutviklingen i skolene i kommunen viser en betydelig nedgang de nærmeste årene.

Dersom det kommunale tjenestetilbudet skal kunne styrkes i årene framover, i takt med demografiske endringer, må kommunene fornye, forenkle og forbedre sine tjenester. Analyser fra Senter for økonomisk forskning anslår effektiviseringspotensialet til 12 prosent for kommunene samlet innenfor sektorene barnehage, skole og pleie og omsorg, dersom alle kommuner blir like effektive som den mest

effektive av sammenlignbare kommuner. Strukturendringer vil være en viktig del av tilpasningene Steinkjer må gjøre, både inne helse og oppvekst.

Det er viktig for kommunen å bygge reserver som kan benyttes til å dempe eventuelle økonomiske nedturer som følge av f.eks. utfordringer og usikkerhet knyttet til økte demografikostnader, økt gjeldsvekst, økte pensjonskostnader, usikkert finansmarked og egenkapital i forbindelse med kommunale investeringer. I tillegg vil det være økt etterspørsel og behov for offentlige tjenester. I dette perspektivet er det en utfordring å legge til rette for en forvaltning av kommunens midler som tilfredsstiller brukernes behov for tjenester og samtidig bidrar til å opprettholde et økonomisk handlingsrom.

Steinkjer kommune har etablert et økonomisk handlingsrom gjennom flere år med positive netto driftsresultat. Dette gjelder også for den nye kommunen i 2020 og 2021.

Steinkjer kommune har over flere år hatt søkelys på investeringsnivået for å unngå at rente- og avdragsbelastningen ikke belaster driftsbudsjettet i for stor grad. Nivået har imidlertid økt det siste året, ikke minst som følge av de investeringer som er gjort innenfor ny bygningsmasse i skoler og barnehager, samt Inn-Trøndelag helse og beredskapshus. Et lavt investeringsnivå er fortsatt et mål for kommunen, men dette utfordrer kommunen som konsern bl.a. gjennom fremtidig behov både innenfor spesielt helsetjenestene knyttet til demografiutviklingen. I 2021 er korrigert gjeld i forhold til driftsutgifter flatet ut og er på samme nivå som i 2020, men fortsatt høyt i forhold til de vedtatte måltall. Det siste kan gi kommunen økende økonomiske utfordringer i en periode med økende renteutvikling.

Grunnlaget for et godt økonomisk handlingsrom legges gjennom økonomiplanen og oppfølgingen skjer gjennom styringssystemet og de prosessene som følger av dette (analyser og avviksrapportering). Kommunens økonomistyring er basert på stor grad av delegasjon der fordelingen av ansvar og myndighet er klart definert. For å gjøre virksomhetene bedre i stand til å styre og å fatte riktige beslutninger er verktøy for økonomi- og virksomhetsstyring under kontinuerlig utvikling.

Covid – 19 – konsekvenser for kommunens økonomi 2021

Den pågående pandemien har på lik linje med både andre nasjoner, andre næringer og andre kommuner, gitt store økonomiske utfordringer siden nedstegningen i mars 2020. Steinkjer kommune har hatt relativt lave smittetall, og har dermed klart å organisere både smittevern, testing og tjenestetilbudene på en effektiv og forsvarlig måte uten alt for store kostnader. Det er gjort en stor jobb på alle nivå og ledd i organisasjonen i så måte. Innenfor noen områder har det også vært betydelige inntektsreduksjoner knyttet til både nedstenging og reduserte tilbud, noe som også har påvirket nettoutgiftene knyttet til Covid-19 i 2021.

Staten har løpende vært offensive i forhold til kompensasjon for merutgifter og tapte inntekter også i 2021. Størstedelen av disse kompensasjonene er gitt gjennom rammetilskuddet, noe som gjør at kommunen har hatt mulighet til selv å se kompensasjonen opp mot de områdene hvor utgiftsnivået har vært høyt.

Tabellen nedenfor oppsummerer merutgifter og kompensasjoner knyttet til pandemien i 2021:

Område	Beløp (1000-kr)	Kommentarer
Vaksinering	9 740	
Merutgifter helse og omsorg	18 823	inkl smittevern, teststasjon, kommuneoverlege
Merutgifter barnehage	1 310	inkl tilskudd private barnehager
Merutgifter grunnskole	3 692	
Merutgifter diverse oppvekst	582	
Merutgifter kultur og idrett	76	
Merutgifter teknisk etat	207	
Inntektssvikt arrangement kino og kulturarr og idrettsanlegg	3 250	Anslag - nettobeløp
Økt sosialhjelp	84	
IKT/kommunikasjon	25	
Valgutgifter	250	Delvis anslag
Informasjonsutgifter	135	
Inntektsbortfall parkering	600	Anslag - nettobeløp
Inntektsbortfall catering og kantine	800	Anslag - nettobeløp
Renhold	1 600	Steinkjerbygg KF (ikke komp Steinkjerbygg)
Netto merutgifter	41 174	
Kompensasjon:		
Økt rammetilskudd Covid-19	-26 768	
Økt rammetilskudd vaksinering	-8 397	
Skjønnsmidler Covid-19	-5 900	
Egenandeler/kom HELFO - testing	-2 836	
Sykepenges fra NAV	-38	
Diverse andre kompensasjoner	-1 690	leger, Steinkjer VO, flytningetj. og mottaket
Kompensasjon merverdiavgift	-1 612	
Sum kompensasjon	-47 241	

Med utgangspunkt i oversikten ovenfor konkluderes det med at kommunen også i 2021 har fått kompensert de merutgifter og mindreinntekter som har kommet som direkte konsekvens av Covid-19.

I tillegg til kompensasjon for drift i kommunen har kommunen også i 2021 mottatt tilskudd til andre formål knyttet til pandemien. Dette er ført som egne prosjekter hvor midlene er benyttet i sin helhet:

- Kompensasjonsordning til lokale virksomheter kr 11 265 000
- Sommerskole barn og ungdom kr 2 664 000
- Kompensasjon sårbare barn og eldre kr 1 998 000
- Smittevern og behandlingstilbud rus/psykiatri kr 2 550 000

Økonomiske nøkkeltall - konsolidert regnskap

Ny kommunelov og forskrifter til denne stiller krav til at det fra og med regnskapsåret 2020 skal leveres et konsolidert regnskap for kommunen. Dette er et regnskap som for Steinkjer kommune sin del betyr et «felles» regnskap for kommunekassen, Steinkjerbygg KF og Steinkjer kommuneskoger KF, hvor det meste av økonomiske transaksjoner mellom selskapene skal elimineres.

Selv om denne årsberetningen primært er en årsberetning knyttet til kommunekassen, finner en det naturlig å knytte noen kommentarer til enkelte områder i det konsoliderte regnskapet.

Kommunestyret vedtok i desember 2019 måltall for den kommunale økonomien. Dette er beskrevet tidligere for kommunekassen, men det er også naturlig å gjøre en vurdering av konsolidert regnskap opp mot disse måltallene:

Finansielle måltall

Indikator	Mål	Pr 31.12.20	Pr 31.12.21
Netto driftsresultat i prosent av driftsinntekter	min 1,75 %	1,86 %	3,66 %
Disposisjonsfond av brutto driftsutgifter	min 6 %	9,45 %	12,12 %
Gjeld konsolidert regnskap som ikke dekkes av rentekompensasjon, VAR eller husleie i % av driftsinntekter	maks 75 %	90 %	91 %

Netto driftsutgifter i prosent av driftsinntekter

Netto driftsutgifter i prosent av driftsinntekter i 2021 ligger betydelig over måltallet. Resultatet totalt sett er i stor grad påvirket av kommunekassen sitt netto driftsresultat, selv om Steinkjerbygg KF også har et godt netto driftsresultat i 2021.

Disposisjonsfond av brutto driftsutgifter

Samlet sett har de tre selskapene som utgjør konsolidert regnskap et samlet disposisjonsfond lik 308 mill kroner, noe som utgjør over 12 % av brutto driftsutgifter. Dette er godt over det finansielle måltallet som er satt av kommunestyret. Likevel er det slik at opp mot 90 % av disposisjonsfondet er knyttet til kommunekassen. De betraktninger som er gjort rundt dette måltallet for kommunekassen vil derfor være gjeldende også for det konsoliderte regnskapet.

Med den forutsetningen at sum driftsinntekter ligger på samme nivå som i 2021, vil det være nødvendig med et samlet disposisjonsfond på minimum 153 mill kroner for å nå kommunestyrets vedtatte målsetting.

Gjeld konsolidert regnskap i prosent av driftsinntekter.

Dette måltallet er et felles måltall for konsolidert regnskap i sin form. Selv om dette er kommentert ovenfor, har vi valgt å gjenta kommentarene her:

De samlede gjeldsforpliktelsene i kommunekassen og foretakene utgjør (tall i 1000-kroner):

Steinkjer kommune – kommunekassen	1 646 945
Steinkjerbygg KF	2 943 000
Steinkjer kommuneskoger KF	0
Totalt	<u>4 589 945</u>

Totale gjeldsportefølje er høy, og vil i sin helhet utgjøre 173 % av sum driftsinntekter, dvs langt over målsettingen på 75 %.

Det er imidlertid slik at mye av låneporteføljen har lavere risiko i og med at den finansieres gjennom rentekompensasjon, VAR (selvkost) og langsiktige eksterne leieavtaler. Korrigerer vi gjeldsforpliktelsene i forhold til eksterne leietakere (Steinkjerbygg) med 1 109 mill kroner og selvkostområdet (VAR) med 607 mill kroner, vil korrigert gjeld i konsolidert regnskap utgjøre om lag 108 %. Dette er også høyt sammenlignet med vedtatte måltall.

En videre korrigering ved å trekke ut startlånene, 461 mill kroner, som i sin helhet betjenes av låntakere, så vil *lånegjelden pr utgangen av 2021 ligge på 91 % av sum driftsinntekter. Dette er betydelig over vedtatte måltall på 75 %*. Dette er på samme nivå som i 2020, noe som betyr at veksten i gjeldsgrad har stoppet opp.

Det lave rentenivået de siste årene, og spesielt i 2020 og 2021, har gjort at et slik lånegjeld ikke har medført noen større utfordringer. Nøkkeltallet gir imidlertid et bilde på hvor mye av brutto driftsinntekter som må benyttes til renteutgifter. Kommunen som «konsern» vil ved en ev renteøkning i større grad merke dette i form av økte utgifter med dagens låneportefølje enn om låneporteføljen har vært innenfor måltallet.

Kommunen står fortsatt ovenfor større investeringer som vil utfordre gjeldsgraden fremover. Desto viktigere vil det være å etablere en effektiv drift for å holde de ordinære driftsutgiftene nede. På denne måten er en bedre rustet til å møte en renteoppgang og økte renteutgifter.

De største kildene til midlertidige svingninger på inntekts- og utgiftssiden som kommunene ikke får automatisk kompensasjon for gjennom inntektssystemet er knyttet til:

- Rentekostnader på gjeld
- Skatteinntekter
- Finansinntekter

For å hindre store svingninger i driften på kort tid ved renteoppgang, kan disposisjonsfond være med å dekke inn noe av utgiftsøkningen på kort sikt til det lar seg gjøre å omstille driften. Dette betinger imidlertid at det er tilstrekkelig midler på disposisjonsfond, og forsterker behovet for å øke de fremtidige avsetningene til disposisjonsfond jfr. nøkkeltallet disposisjonsfond av brutto driftsinntekter.

Selv om mellomværende i leieavtalene mellom kommunekassen og Steinkjerbygg KF når det gjelder finansutgifter er regulert på en slik måte at det er kommunekassen som bærer risikoen, vil kravene knyttet til en effektiv drift, kritiske vurderinger av lånegjeld og størrelse på disposisjonsfond være gjeldende for alle selskapene.

Kommunens finansforvaltning

Kommuner og fylkeskommuner skal avgi rapportering ihht. Forskrift om kommuners og fylkeskommuners finans- og gjeldsforvaltning. Slik rapportering er omfattende. Det er utarbeidet en egen rapport som tilfredsstiller kravene til rapportering i forskriften og kommunens eget finansreglement. I årsberetningen er det satt sammen et kort sammendrag hvor man får en oversikt over vesentlige nøkkeltall i låneporteføljen.

Kort sammendrag

Mye kan tyde på at det ekstremt lave rentenivået vi fikk i kjølvannet av koronapandemien ligger bak oss. Norges Bank har hevet styringsrenten to ganger høsten, opp fra bunnivået på 0 % som vi nådde i mai 2020 – og signalene er tydelige på at veien videre er økende. Dette forsterkes gjennom økningen i styringsrenten mars 2022 og signaler om ytterligere økninger i løpet av 2022. Markedet tror på det som kommuniseres og forwardprisene reflekterer signalene fra Sentralbanken, selv om tiden preges av store hendelser som vi ikke har sett lignende av på mange år gjennom krig i Europa, høye oljepriser og betydelig inflasjon i enkelte land.

Høyere nivå på styringsrenten slår inn i porteføljerenten, som økte til 1,351% ved årsskiftet. Ved forrige tertialsifte var porteføljerenten 1,09%. Kommunens lån er hovedsakelig etablert i Kommunalbanken, Husbanken og via verdipapirmarkedet, men det er også etablert lån i KLP. Summen av alle lån utgjør 1.624 millioner. Av dette utgjør andelen fastrente 25%. Porteføljen inneholder i hovedsak langsiktige lån og ingen av lånene kommer til forfall i løpet av de nærmeste 12 måneder. Porteføljens korteste lån forfaller i mars 2023. Låneporteføljens durasjon er 1,77 år. Sammensetningen av låneporteføljen er i samsvar med kommunens finansreglement og det har ikke vært avvik i forhold til dette i 2021. I tillegg kommer renterisikoen på låneporteføljen til Steinkjerbygg KF knyttet til formålsbygg der kommunen bærer renterisikoen.

Samlet finansiell risiko vurderes å være akseptabel.

Likestilling

Likestilling mellom kjønn

Steinkjer kommunes ambisjon som en «åpen, lys og glad» kommune står fast.

Mangfold er som alltid en positiv verdi, og som arbeidsgiver og tjenesteyter er det viktig for kommunen at innbyggere, ansatte og gjester til kommunen opplever dette som sant. Vi definerer mangfold og toleranse i vid forstand til å omfatte etnisitet, kultur, kjønn, alder og funksjonshemming. Alle ansatte og innbyggere skal gis like muligheter til utdanning, arbeid og kulturell og faglig utvikling.

Kommunen er IA-bedrift og ønsker alle kvalifiserte kandidater velkommen til å søke jobb hos oss uansett alder, kjønn, funksjonshemming, nasjonalitet eller etnisk bakgrunn når det kunngjøres ledige stillinger. Kvalifikasjon skal vurderes ut fra et vidt perspektiv, og det søkes å legge til rette for at personer som er henvist fra eksterne samarbeidsparter som Reko, NAV og Friskgården også kommer i betraktning når det er snakk om utprøvningsplasser for arbeidssøkere.

Rekruttering til ledige stillinger har jevnlig fokus, med utgangspunkt i interne kompetansebehov. Det har jevnt over vært tilfredsstillende søkning til de fleste kommunale stillinger, men kommunen har særlig det siste året merket det samme som hele kommune Norge gjør, at rekruttering av bl.a. ingeniører, sykepleiere generelt og lærere, er blitt mer krevende. Det samme gjelder i lederstillinger og i hjemler for fastleger og institusjonsleger.

Heltid

Heltidskultur fremmer likestilling, bedrer kommunens omdømme og gir kvalitativt bedre tjenester for brukerne.

Steinkjer kommune har fremdeles et for høgt antall ansatte i reduserte stillinger, spesielt innenfor helse. De siste årene har arbeid med innføring av en heltidskultur hatt stort fokus, spesielt på enheter der det er mulig å organisere arbeidet i større/hele stillinger. Målsettingen om at alle ansatte skal arbeide i hel stilling står fast. Det siste året har helseetaten hatt et enda større søkelys på heltidsstillinger og over 100 ansatte

har fått stillingsutvidelse i 2021/2022 dels som følge av arbeidstidsordninger og styrking av variabel lønn. Ca. 40 % har fått 100 % stillinger.

Stillingsstørrelse fordelt på kjønn:

	Kvinner %		Menn %		Totalt %	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Stillingsstørrelse %						
100 %	45,0	42,43	66,0	66,67	49,2	47,05
75 - 99,99 %	26,5	25,36	10,8	11,21	23,3	22,66
50 - 74,99	19,6	21,79	11,3	11,82	17,9	19,88
25 - 49,99	4,3	5,86	3,8	2,73	4,2	5,26
1 - 24,99	4,6	4,57	8,1	7,58	5,3	5,14

Faste ansatte pr. 31.12.2021 -ansatte i permisjon er ikke med

Stillinger fordelt på kjønn:

	Kvinner		Menn		Total	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Antall ansatte:	1365	1400	344	330	1709	1730
Stillingshjemler/årsverk:	1114	1107	292	282	1406	1389
Gjennomsnitt stillings%	81,6 %	79,07	85%	85,45	82,3%	80,29
Gjennomsnitt årslønn	512 170	492 626	529 150	517 417	515 600	497 355

Faste ansatte pr. 31.12.2021 -ansatte i permisjon er ikke med

Steinkjer kommune har en hybrid 3-nivåmodell, med etatsjefer (nivå 2) som er rådmenn innenfor egne områder. I 2 av etatene er det 3 sektorer med sektorledelse, og alle etater har tjenesteytende enheter. Øverste ledelse består nå av kommunedirektør (mann), 4 etatsjefer (2 kvinner og 2 menn) og 4 stabssjefer (3 menn og 1 kvinne). Snittlønna til mannlige ledere har økt fordi ny kommunedirektør er mann og har høyere årslønn enn avgått kvinnelig kommunedirektør.

Lederstillinger

Kjønnsfordelingen i lederstillinger har vært relativt lik de siste årene, men antallet lederstillinger varierer litt fra år til år:

Ledere	Antall kvinner		Antall menn		Totalt	
	2021	2020	2021	2020	2021	2020
Toppleidelse inkl. sektor	7	9	8	8	15	17
Enhetsledere	42	50	15	13	57	63
Sum ledere	49	59	23	21	72	80

Gjennomsnittlig lederlønn fordelt på kjønn de siste årene:

Ledere	Kvinner - snitt lønn				Menn - snitt lønn			
	2021	2020	2019	2018	2021	2020	2019	2018
Toppledelse	906 030	968 500	895 100	870 566	970 580	907 100	879 550	864 725
Sektorledere	827 900	820 760			822 400	832 100		
Enhetsledere	713 830	686 700	717 545	682 964	733 850	714 000	729 283	706 200

Diskriminering og tilgjengelighet

Rådet for mennesker med funksjonsnedsettelse har ansvar å ivareta intensjonen i Ot.prp. nr. 44 Om lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven). Rådet følger valgperioden og er sammensatt av tre representanter fra foreninger og interesseorganisasjoner for funksjonshemmede og to representanter fra politikerne. Rådet for mennesker med funksjonsnedsettelse skal fremme delaktighet og likestilling i samfunnet for personer med nedsatt funksjonsevne.

Det er god toveis kommunikasjon mellom rådet og administrasjonen i kommunen. Det betyr at det gjøres henvendelser til rådet fra administrasjonen og andre som utfører oppdrag på vegne av kommunen, og rådet gjør henvendelser på konkrete ting en ønsker å få belyst. Rådet for mennesker med funksjonsnedsettelse er på lista for alt som sendes på offentlig høring og velger selv hvilke saker de ønsker å uttale seg om, da med bakgrunn i at de skal gi råd til de kommunale styringsorganene.

En viktig del av å være mest mulig tilgjengelig for alle er at Steinkjer kommunes internettside er utstyrt med programvare for "lese WEB" som gir mulighet for å merke teksten og få den lest opp.

Kommunen har også eget Likestilling- og mangfoldsutvalg. Likestilling- og mangfoldsutvalgets formål er å fremme mangfold og likestilling og hindre diskriminering i Steinkjer kommune jf. gjeldende lovverk. Utvalgets arbeidsområde omfatter både Steinkjer kommune som arbeidsplass og all den virksomhet som drives innen kommunens grenser.

HMS

Sykefravær

Pga. kommunesammenslåing i 2020 vil sykefraværet kun bli sammenlignet tilbake til 2020. *For 2021 var samlet fravær 10,41 % for Steinkjer kommune mot 9,51 % i 2020.* Alle tall inkl Covid-19 relatert fravær.

2020 og 2021 har vært et spesielt år med Covid 19 og strenge smittevernregler. Dette har ført til økt fravær.

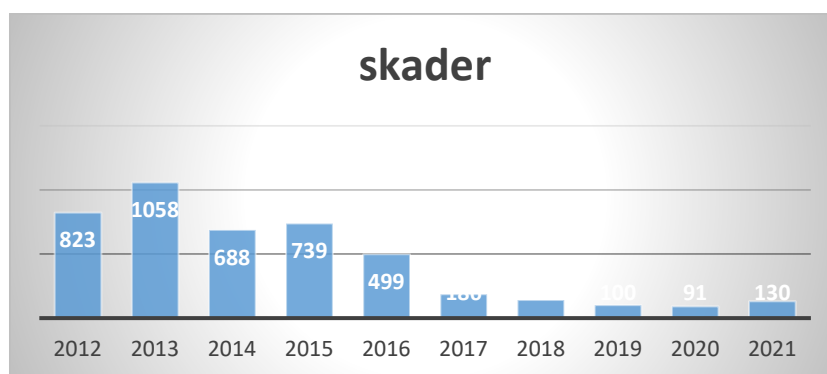
Områder kommunen har hatt stort fokus på de siste årene:

- Opprettelse av lokale partsgrupper med plasstillitsvalgte og verneombud.
Utvikling av partsarbeidet lokalt, systematisk jobbing med temaet og ansvarliggjøring av ledere og medarbeidere, skolering og arenaer for utvikling
- Prosjekt «Smidig, hel og nær – utvikling av partsarbeid»
- Deltakelse i KLP arbeidsmiljønettverk

- Deltakelse i KS bransjeprogram under IA-avtalen for barnehager og sykehjem
- Deltakelse i KS Trøndelag: Kvalitet i tjenestene - heltidskultur
- Systematisk oppfølging av arbeidstakere med ekstra søkelys på langvarige eller hyppige fravær.
 - Opplæring og støtte og styrking av ledere:
 - Søkelys på ledelse før lege
 - Søkelys på tilrettelegging, med eventuelt alternative arbeidsoppgaver på enhetene i tidsbegrenset periode eller alternativ arbeidsplass
- Ledelsesutvikling
- Kvartalsmøter med Bedriftshelsetjenesten og NAV Arbeidslivssenter

Skader, ulykker og nestenulykker

Oversikt over innrapportert skadeomfang for perioden 2012-2021:

For perioden 2011-2019 er ikke skadeomfang fra tidligere Verran kommune med.

Den største skadekategorien gjelder utagerende adferd som har hatt betydelig nedgang fra 2016 til 2021. Bakgrunnen for dette har vært valget om å differensiere mellom fysiske skader (vold og trusler) og verbal trakassering. Fra 2014 ble det igangsatt et forsøk med egenerklæringsskjema som gjelder utagering og verbale trusler i en seksjon i tjenesteenhet bo og habilitering. Dette er utvidet til alle seksjoner i 2016.

I egenerklæringsskjemaet skal ansatte selv gi tilbakemelding hver måned på hvordan de opplever utagering virker inn på deres arbeidssituasjon og helse. Dette har ført til færre registreringer av enkelthendelser, men bedre oversikt over konsekvensene for den enkelte medarbeider og mulighet for adekvat oppfølging i etterkant av månedlig tilbakemelding.

Skolene registrerer vold og trusler som avvik og ikke skader på personalet. For 2017 var det registrert 117 avviksmeldinger som er relatert til uønsket atferd i skoleverket, i 2018 76 avviksmeldinger, 2019 152 avviksmeldinger. I 2020 er også tidligere Verran kommune med i registreringa. For 2020 er det registrert 179 avviksmeldinger, mens i 2021 ble det registrert en betydelig økning på nærmere 440 meldinger. Bakgrunnen til dette ligger i søkelys på å få medarbeidere til melde og oppvekstetaten gjennomførte i mars 2021 opplæring av alle partsgrupper i skole med tema innhold i partsgruppene, avviksmeldinger, risikovurderinger og vold og trusler.

Miljø

Kommunestyret vedtok høsten 2021 ny samfunnsplan for perioden 2021 – 2032. En av strategiene i samfunnsplanen har betegnelsen grønn. Dette innebærer bl.a. at Steinkjersamfunnet skal være miljøvennlig og bekjempe klimaendringer. Gjennom satsing på bio- og sirkulærøkonomi vil vi bidra til miljøvennlige løsninger og grønn næringsutvikling. Dette er i samfunnsplanen omtalt nærmere knyttet til klima og miljø, naturen og bioressurser som grunnlag for næringsutvikling.

I samfunnsplanen er det vedtatt følgende hovedmål og delmål:

Hovedmål:

Steinkjersamfunnet skal være miljøvennlig og bekjempe klimaendringer. Gjennom satsing på bio- og sirkulærøkonomi vil vi bidra til miljøvennlige løsninger og grønn næringsutvikling.

Delmål:

- Steinkjersamfunnet er et kraftsenter for blå-grønn innovasjon, som bidrar til bærekraftige forbruks- og produksjonsmønstre
- Steinkjersamfunnet vil bidra til å motarbeide klimaendringer og konsekvensene av klimaendringer
- Steinkjersamfunnet vil ivareta livet på land gjennom å fremme bærekraftig bruk av økosystem, sikre bærekraftig skogforvaltning og stanse tap av arts mangfold.

Videre omtaler planen ulike strategier knyttet til hovedmål og delmål:

Strategier grønn

Navn på strategien

Steinkjer kommune skal forvalte natur- og miljøkapital på en helhetlig måte. Ta vare på biologisk, landskapsmessig og geologisk mangfold, økologiske prosesser og kulturminneverdier gjennom bærekraftig bruk og vern.

Steinkjer kommune skal være pådriver i norsk landbrukspolitikk for aktiv, mangfoldig og bærekraftig bruksstruktur og produkter, tjenester og opplevelser av god kvalitet basert på jordbruk, skogbruk og besøksnæring.

Steinkjer kommune skal gjøre det enkelt å være miljøvennlig i hverdagen, redusere avfall og matsvinn

Steinkjer kommune skal støtte næringslivet i å utvikle produksjon og salg av bærekraftige produkter, tjenester og helhetlige opplevelser av god kvalitet, samt å finne nye bruksområder for trevirke

Steinkjer kommune skal sikre utvikling, lønnsomhet og kompetanse for næringslivet, og fremvekst av bio- og sirkulærøkonomi basert på jord-, skog- og havbruk

Steinkjer kommune skal arbeide for å bli klimanøytrale

Steinkjer kommune skal ha fokus på miljøkvaliteter og biologisk mangfold og være godt forberedt på konsekvenser av klimaendringer

Steinkjer kommune skal spesielt fokus på å redusere utslipp fra landbruks- og transportsektoren og optimalisere aktiviteten innen skogbruk og havbruk

Samfunnsplanens hovedmål, delmål og strategier vil nå være gjenstand for en operasjonalisering gjennom konkrete tiltak knyttet til temaplaner og økonomiplanen. Dette er et arbeid som vil påstartes i 2022.

Kommunestyret har også i tilknytning til behandlingen av årsbudsjett 2022 og økonomiplan 2022 – 2025 knyttet vedtak omkring miljø gjennom følgende vedtak:

For å realisere tiltak i klima- og miljøplanen, evt andre tiltak for å kutte utslipp av klimagasser og bidra til omstilling til lavutslippssamfunnet ber kommunestyret kommunedirektøren søke klimasatmidler. Dette vil også kunne gjelde Steinkjerbygg KF.

Steinkjer kommune skal fortsatt støtte opp om satsing og forskning på klima, bærekraft og sirkulærøkonomi gjennom videre samarbeid med InnoCamp-miljøene (Nord, NIBIO, SINTEF) og Mære landbruksskole m.fl.

Kommunestyret ber kommunedirektøren utarbeide klimabudsjett f.o.m budsjett 2023.

Internkontroll

Internkontroll brukes for å beskrive det ansvaret og de oppgavene som ligger til kommunedirektøren etter kommuneloven. Hensikten med internkontroll er å sørge for:

Kvalitet og effektivitet i tjenestene

- kostnads- og resultateffektivitet
- tilfredse brukere og innbyggere
- forbedringsarbeid

Helhetlig styring og riktig utvikling

- utvikling i tråd med vedtatte mål

Etterlevelse av lover og regler

- kvalitet og tilgang på tjenester
- hindre myndighetsmisbruk
- forebygge uønskede hendelser

Overordnede styringsdokumenter i den sammenheng er:

- delegasjonsreglement
- reglement for etiske standarder og antikorrupsjon
- reglement innenfor personalforvaltning og arbeidsgiverområdet
- reglement innenfor økonomi og finansforvaltning
- reglement innenfor datasikkerhet og personvern
- informasjonssikkerhetshåndboka
- rutiner ifm antikorrupsjon

Alle reglement er gjenstand for løpende vurdering.

Økonomistyring skjer gjennom regelmessige månedsrapporter som legges fram for formannskap/kommunestyre. Rapportering i henhold til finansreglementet skjer samtidig.

Tjenesteproduksjonen måles ut fra oppsatte mål gjennom brukerundersøkelser, måling av kvalitet og omfang av tjenester og sammenligningsdata fra Kostra.

Medarbeiderundersøkelser gjennomføres vanligvis hvert andre år, og vil bli gjennomført i den nye kommunen i februar 2022 gjennom bruk av 10-faktor metodikken. Dette arbeidet er godt i gang, og resultater av undersøkelsen foreligger i mars 2022. Resultatene av undersøkelsene benyttes i utviklingsarbeidet i den enkelte enhet.

Årlig gjennomføres status på oppfølging/gjennomføring av politiske vedtak.

Avvik meldes i avvikssystemet EQS. Et avvikssystem skal registrere ikke bare avvik, men også observasjoner, uønsket hendelse, nestenulykker/ tilløp til ulykker. Noen meldinger vurderes av leder som ikke relevant og noen er ikke definert av leder som en hendelsestype. I 2021 ble det foretatt en konvertering til skybasert løsning av EQS.

Fra 1. januar 2021 trår det i kraft nye regler for internkontroll i kommunen. I den forbindelse har KS laget en veileder til bruk i kommunene. System og planer for internkontroll i Steinkjer kommune skal gjennom en revidering i 2022.

Etikk

Etiske retningslinjer for kommunen ble i 2018 gjennomgått i administrasjonen med tanke på sammenslåing av kommunene. Revidert versjon av etisk plattform er vedtatt både av administrasjonsutvalget og fellesnemnda for nye Steinkjer kommune. Ansatte i Steinkjer kommune er forvaltere av samfunnets felles ressurser. I utøvelsen av arbeidet stilles det derfor høye krav til de ansattes etiske holdninger. Steinkjer kommune legger vekt på at ansatte i kommunen opptre åpent, redelig og ærlig.

Folkevalgte skal være bevisst på at de er med og danner grunnlaget for innbyggernes tillit og holdning til kommunen. Etisk plattform er et av flere sentrale dokumenter ved nytilsetting og ved skifte av tillitsvalgte.

Steinkjer, 31.12.21/31.03.22

Bjørn Kalmar Aasland
kommunedirektør